

Esas No : 1981/1301
Karar No : 1983/239

ÖZET : Uyuşmazlık Mahkemesince görevli yargı yeri belirlenmesine rağmen, yeniden verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : K.H.
Sanık : Hamit Çaylı

O L A Y : Sanığın sorumlu yazı işleri müdürü olduğu İstanbulda çıkan haftalık

"Kitle" gazetesi'nin 10/Kasım/1975 tarihli sayısında yayınlanan yazılarda suç unsurları görülerek İstanbul C.Savcılığı'na 22.3.1976 günlü iddianame ile gazetede yayınlanan "Burjuva ile uzlaşma politikası ve Şövenizm" başlıklı yazıda proleterya sınıfının ihtilali yoluyla iktidarı ele geçirip diğer sosyal sınıf üzerinde tahakkümü" tesis maksadıyla propaganda yaptıkları, "58 yılda açılan yol sosyalizmin zaferidir" başlıklı yazıda konünizm övgüsünün yapıldığı açıklanarak sanığın, Türk Ceza Yasası'nın 142/1-6., ve 142/4-6., maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 13.6.1979 gününde, 1976/135 esas, 1979/158 karar sayı ile; sanığa yüklenen suçun sıkıyönetim mahkemesinin görev alanına girdiğinden bahisle görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, 13.11.1979 gününde, 1979/1022 sayı ile; propaganda suçlarında şiddete yönelik herhangi bir husus söz konusu olmadığından görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına Uyuşmazlık Mahkemesi kararı gelinceye kadar davanın ertelenmesine karar vermiş ve ilgili belge örneklerini Uyuşmazlık Mahkemesi'ne göndermiştir.

Başvuruyu inceleyen Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, 18.2.1980 günü, esas 1979/1 karar 1980/39 sayı ile; gerek Anayasa'nın 124. gerek Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin görevini belirleyen 1402 sayılı Yasa'nın 13., ve 15. maddeleri hükümleri karşısında; ideolojik amaçlı, Anayasa'nın tanıdığı hür demokratik düzeni, temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet eylemlerinin ve anarşik ortamın yaratılmasının kökenini oluşturan atılı suça ait davanın sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu suçlarla genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı bulunduğu gerekçesiyle başvurunun reddine karar vererek, Askeri Yargı yerini görevlendirmiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi, 11.3.1981 gününde, esas 1980/252, karar 1981/206 sayı ile atılı suçun işleniş tarihine, mahiyetine, askeri yargıtai daireler kurulunun 16.10.1980 gün, 95-96 sayılı kararlarına, 1402 sayılı Yasa'nın 2301 sayılı yasa ile değişik 13. maddesine göre davaya bakmanın mahkemenin görevi dışında kaldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vererek dosyayı ikinci kez Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

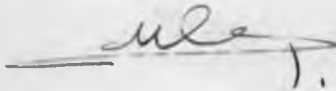
İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Nevkat Doğan, Ali Suat Erkoç, Haluk Yardımcı, Osman Kayacan, Ergun Argon ve Nail Yücel'in katılmaları ile yaptığı 30.5.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yasaya aykırı kararının kaldırılması gerektiği, Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünce yazıları okunduktan, toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Canioğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Mustafa Güzel'in yasa ve yönteme aykırı olarak verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerektiğini belirten sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Hernekadar Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararları kesin ve mahkemeleri bağlayıcı nitelikte ise de, görev konusu kamu düzenine ilişkinli'i nedeniyle yargılamanın her evresinde gözönünde bulundurulmalıdır. Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kararından sonra dahi yönteme ilişkin özellikle görev konusunda yasa değişiklikleri olmuşsa bu değişikliklerin gözönünde tutulması doğaldır.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kesin kararından sonra 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasasında 2301 sayılı yasa ile yapılan değişiklikte, anılan yasanın 13. maddesi yeni düzenlemede (a) fıkrası ve (b) fıkrası olmak üzere iki fıkra haline getirilmiştir. (a) fıkrasına (üç aylık süre koşulu) konmuş (b) fıkrası ise aynen eski 13. madde metnindeki haliyle muhafaza edilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin Askeri Yargı yerinin görevli olduğunu belirleyen 18.2.1980 günlü, 1979/125 esas, 1980/39 karar sayılı kararı, anılan (b) fıkrasında öngörülen ortak genel amaç koşulunun varlığına dayanmıştır. Kaldığı Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün 1980/983 esas sayılı dosyasında "Kitle gazetesinin Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin yayıncı organı olduğu" İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının 3.6.1981 günlü, "Türkiye Sosyalist İşçi Partisi hakkında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde dava açılmış bulunuyor" Milli Savunma Bakanlığı'nın 9.9.1981 günlü, 1981/2640-2 sayılı yazılarıyla bildirilmiş olduğundan, sıkıyönetim askeri mahkemelerindeki davalar ile aynı ortak genel amaç içerisinde örgütsel ve organik bağlantılı olarak işlenen bu suça ait davanın da 1402 sayılı Yasasının değişik 13/b. maddesi hükmü uyarınca Askeri Yargı yerinde görülmesi gerekir.

.../...

Bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin ikinci kez verdiği görevsizlik kararının yasaya ve yönetime aykırılık yönünden kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine bu nedenle İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 11.3.1981 günlü, esas 1981/252, karar 1981/206 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 30.5.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

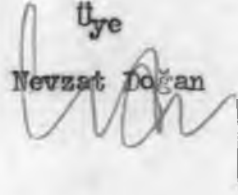
Başkan

Servet Tüzün

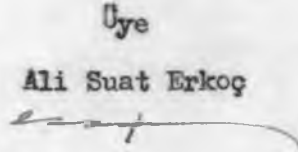
Üye

Nevzat Doğan

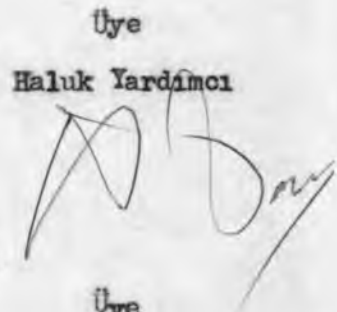
Üye

Ali Suat Erkoç

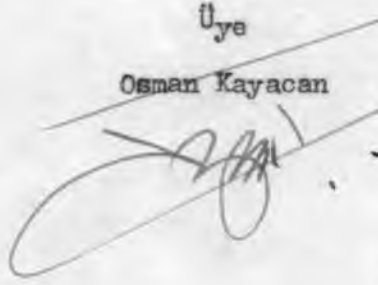
Üye

Haluk Yardımcı

Üye

Osman Kayacan

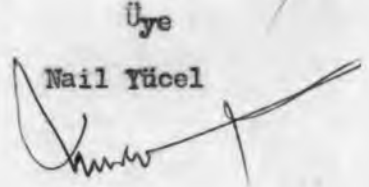
Üye

Ergun Arsoy

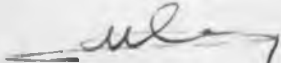

Üye

Nail Yücel

G/T.

7.6.83